PARTİ, TEŞKİLAT, PLAN

NOTLAR…

Parti, taktikleri- politikaları vasıtasıyla teori ve programla kitle seferberlikleri arasındaki bağı kuran bir yapıdır. Politika ancak parti vasıtası ile mümkündür. Devrimci bir parti, birçok niteliğin yanı sıra işçi sınıfı ve kitle hareketi içinde hegemonya kurma, etkili, organize bir güç olarak müdahale yeteneği ile belirlenen bir güçtür.

Çok genel hatlarıyla şöyle bir zincir-şema oluşturabiliriz: Teori-program-gerçek bir işbölümüne dayalı teşkilat-politika-kitle seferberlikleri.

Bu zincirdeki herhangi bir eksik bütün zinciri işlevsiz kılacaktır

Örgütlü faaliyetin esas amacı, "Sınıf mücadelesinin büyük ve disiplinli gücünden tecrit olmamak"tır. (Moreno?) Aksi halde ortaya "butik" bir parti, "vitrin" veya "protokol" partisi türünden, hizip kavgaları içinde tükenip gidecek, kendinden menkul bir yapı çıkacaktır. Amaç, enternasyonallerden birinin buradaki şubesi veya sembolik bir uzantısı olmak değil, ideolojik ve politik olarak referans noktası oluşturan, enternasyonal faaliyette etkili, gerçek bir politik işleve sahip parti haline gelmektir.

Tarihsel Sorunumuz…

"Tarihsel sorunumuz" **TEŞKİLAT** (örgüt) ve **PLAN** yokluğudur.

Bu durum, bazen aşırı bir "pratikçilik" içinde koşturan, emek sarf eden, faaliyeti genişletmek ve güçlendirmek için elinden gelen her şeyi yapan insanların bütün emeklerinin heba olmasına yol açmıştır. Sonuçta geriye kalan, "buzun üzerine yazılan yazı" misali, sonuçsuz bir yorgunluk ve moral bozukluğu olmaktadır.

TEŞKİLAT, bir manada "hasılatı" koyacağımız bir "kasa";

Bütün varlık ve faaliyetimizin çekirdeği;

İşbölümündeki asıl işimiz;

Bütün alan faaliyetlerimizin altyapısı, destek ve lojistik kaynağıdır;

TEŞKİLAT, sınıf mücadelesinin bütün iniş çıkışlarında, toplumsal iklimin-koşulların değiştiği durumlarda; felâket anlarında varlığımızı ve devamlılığımızı az çok sürdürebilmemizi sağlayan tutunma noktamız, tabiri caizse "canyeleğimiz"dir;

Ne sadece politik ne de teknik ve idari bir olgudur; bunların mekanik-biçimsel değil **diyalektik** bir bütünüdür;

Toplumsal ve sınıfsal plandaki faaliyet ve etkimizin temel aracıdır;

Gerçek bir işbölümü ve profesyonelleşmenin olmazsa olmazıdır.

PLAN ise, bütün bu yapıyı **teknik** ve **politik** olarak kurmanın, onu belirli amaçlara yönlendirmenin özel olarak düşünülmüş, tasarlanmış, yolu ve yöntemidir. Ortada teknik-politik bir inşa ve faaliyet planı yoksa neyin başarılıp neyin başarılamadığını ölçmenin, gerçekte nerede olduğumuzu anlamanın da imkânı yoktur. Böylesi durumlar, işlerin ters gitmeye başladığı dönemlerde dağılma ve moral bozukluğuna yol açar.

PLAN, yukarıda da belirtildiği üzere sadece teknik değil, politik bir sorundur. Politik boyutuyla bir **planın yokluğu** siyasi amaçların giderek belirsizleşmesine, stratejinin giderek soyut bir hal almasına neden olur. Bu durumda taktikler de rastgele bir biçim kazanır.

TEŞKİLAT ve PLAN yokluğu, faaliyetin, bütün gösterişli tanımlara rağmen, üyelerin kişisel gayret ve yeteneklerine bağlı, hatta mahkûm hale gelmesine, âtıl kapasitelere, "gizli işsizliğe" ve "ebedi" bir amatörlüğe yol açar. Sonuç yine, yorgunluk, moral bozukluğu, dağınıklık ve dağılmadır. Bu tür çalışma, çoğu **"gizli işsiz**" elemanlardan oluşan bir yapının mecburen aşırı çalışmak zorunda kalan militanlarının yalnızlık duygusuna kapılmalarına ve psikolojik çöküşlerine yol açar.

PLAN aynı zamanda bir ölçüttür; ölçüm imkânı sağlar. Ortada hiçbir **ölçüt** olmayınca, duruma ilişkin ortak bir değerlendirme de yapılamaz, sorunların ne olduğu ve gerçek nedenleri anlaşılamaz. Sorunlarımızı tartışırken pek çok defa onların ne olduğu konusunda dahi anlaşılamamasının nedeni budur. Durum kimi zaman "bir grup körün bir fili tarifine" benzemiştir. (Bakınız: Devrimci Marksist hareketin periyodik krizleri!)

Lenin'in Dediği…

Lenin'in de dediği gibi, *"Sadece partinin niteliği ve başlıca amacı hakkında açıklık yetmez, belirli bir plan gereklidir. Böylece mesele her yönüyle ele alınmış olur."*

Yani **plan**, sadece teknik bir iş değil, politik bir unsurdur. Planının önemli bir özelliği, geneli görmemizi sağlamasıdır.

"**Büyük plan**" esas olarak, **Lenin**'in ifadesiyle, *"Hareketin bir bütün olarak **genel görevlerini** ve **sürekli ihtiyaçlarını** şu andaki taleplerden bir türlü ayırt edememe"* tehlikesini ortadan kaldırmanın yoludur. Bütün bunlar etkili, yönlendirici, önder bir güç yaratmanın temel koşullarıdır.

Aktif Hazırlık…

Parti inşamızda, bugünkülerin yanı sıra yarınki kitle mücadelelerini, sınıf seferberliklerini esas almamız **kadercilik** ve **kuyrukçuluk** anlamına gelmez. Konumumuz hiçbir zaman **bekleme** değil, **hazırlıktır**.

Peki, ne için hazırlık? Sınıf mücadelesine, kitle hareketine müdahale ve önderlik için hazırlık. Bunu ne ile yapacağız? Elbette **parti** ile.

Böylece **Moreno**'nun metodunu da daha iyi anlayabiliriz. (Bak: ***Parti ve Devrim***) Onun da belirttiği gibi, bu müdahale, kitle hareketi dışında, sempati kazanmaya yönelik örnek "devrimci inisiyatifler" yoluyla değil, doğrudan kitle hareketi içinden yapılmalıdır. Bunun

başarısı, müdahale edecek gücün düzenli, disiplinli, planlı ve **organize** bir güç olmasına bağlıdır. Stratejisi ve taktikleri, programı ve politikalarının yanı sıra **parti** böyle bir yapıdır. Yerel planda örgütlenmiş bir propaganda grubundan ulusal ve uluslararası planda politika yapabilen bir güce dönüşebilmek ancak bütün öğeleriyle tamamlanmış ve bütünleşmiş bir **parti** ile mümkündür.

Parti, sadece dışa dönük faaliyeti ile değil, aynı zamanda bunu bütünleyecek olan **içi dönük** bir faaliyet ile inşa edilir. Üstelik bu içe dönük faaliyet dışarıya dönük faaliyetlerin bazen görece soyutluğu, pek çok zaman sonuçları açısından uzun vadeliliği veya başarının kısa vadede ölçülemezliği nedeniyle çok daha somut ve dakik bir ölçüt oluşturur. Çünkü bu iç örgütlenme, partinin var olabilmesinin temel koşulu ve olmazsa olmazı olan günlük işleyişi sağlar. Bu, tabiri caizse "arabanın motoru" ve "büyük makinenin" en kritik parçasıdır. Parti bu anlamda işlemiyorsa hiçbir anlamda işlemez. "Başarı" yine kişilerin gayret, yetenek ve moral durumlarına kalır. Partinin yerini yetenekli ve karizmatik kişilerin ünü ve nüfuzu alır! Yukarıda sözü edilen **TEŞKİLAT**'ın anlamı buradan çıkar. Teşkilat, kendi içinde amaca uygun, anlamlı bir bütünlük oluşturan işlevsel **işbölümü** demektir. Bu işbölümü, faaliyetin, sonunda ciddi yorgunluk ve moral bozukluklarına yol açacak biçimde sadece bir grup insanın "**kol kuvveti**" ile (Çoğu zaman yaptığımız bu!) yürütülmesini de engeller. Başarılı ve doğru planlanmış işbölümü, faaliyetimize gerçekten **kolektif** bir karakter kazandırır. Öte yandan, Lenin'in deyişiyle *"herkese yapılacak bir iş vermek"* ve üyelerin **genel** günlük görevlerin dışında (dışa dönük faaliyetimiz) işbölümü alanları ve birimlerinde istihdamının sağlanması onların faaliyetinin somut olarak ölçülebilir hale gelmesini sağlayacaktır.

İşbölümü Alanları

İşbölümü;

Teorik, politik, programatik arka planımızı geliştirme faaliyetleri (Mümkün olan en yüksek katılımla);

Enternasyonal görev, ilişki ve faaliyetleri (Enternasyonal'in bölgede inşası da dahil);

Propaganda-ajitasyon-yayın faaliyetlerini (Hem kendi kadrosunu yetiştirip genişletecek, hem de dışa dönük faaliyeti besleyecek biçimde);

Eğitimin ve **parti okulunun** örgütlenmesi ve sürekliliği, eğitim konularının saptanması ve temel konularda periyodik olarak teorik, politik, teknik eğitimlerin verilmesi;

Mali, teknik vb. alanların inşasını kapsamalıdır.

Burada dışa dönük faaliyetimizin altyapısını-lojistik desteğini oluşturan işbölümü içinde büyük önemi olan **parti okulu** sorununu vurgulamak gerekiyor. Bu okul, parti kadrolarının teorik-politik eğitiminin yanı sıra bu kadroların propagandacı, ajitatör, örgütleyici ve eğitimciler (gerekli yerlere gezici eğitimcilerin gönderilmesi) olarak yetiştirilmesi, kimi bazı teknik beceri ve bilgileri kazanması, "hayatta kalma" vb. konularda eğitilmesi görevini yüklenecektir. Bu eğitim aynı zamanda "profesyonelleşme" konusunda önemli bir temel oluşturacaktır. Bu alanda ihtiyaç duyulan konuların ve ilk elde eğitimin biçiminin ve

eğiticilerin saptanması, gerekli literatürün taranması, eğitim dokümanlarının hazırlanması öncelikli olarak ele alınmalıdır. Amaç ilk aşamada herkesin geçeceği "stardart" bir eğitim; ikinci aşamada işaret edilen konularda en yetenekli ve uygun olanların daha derinlemesine eğitilmesi, bir anlamda "eğiticilerin eğitilmesi"dir. Bu, başlangıçta herkesin bildikleri üzerinden hem öğretmen, hem de öğrenci olarak katılması gereken bir eğitim olmalı; bizim yetersiz kaldığımız uygun konularda gerekiyorsa dışımızdan "hoca" veya eğiticiler bulunmalıdır. Mâlum, her şeyi bizim yapmamız gerekmez; "etki" aynı zamanda bizim dışımızdakileri de bizim için harekete geçirebilmektir! Bu bağlamda yoldaşların siyaset dışındaki **mesleklerinin** saptanarak, mesleki bilgi, beceri ve deneyimlerinden parti faaliyetlerinde yararlanılmasının yolları aranmalıdır. (Hem eğitimde, hem de diğer alanlarda)

Parti okulu, işbölümü için gerekli olan bilgi, beceri ve teknik donanımın elde edilmesi için uygun bir araç olacaktır.

Elbette bütün bu "makinenin" **kendi başına** bir anlam taşımayacağı, bir "devirdaim makinesi" gibi kendi kendini hedeflemediği çok açıktır. Amaç, sonunda gücü kendinden menkul, kendi kendine "tapmaya" başlayacak bir "aparat" ve ona tapan "aparatçikler" yaratmak değildir. Bu organizasyon ancak parti içi demokrasi ve fabrikalar, işyerleri, işçi mahalleleri okullar gibi esas faaliyet alanlarında alınacak olumlu sonuçlarla bir değer kazanabilir. Asıl sorunumuzun "politik" olduğunu unutmayalım. Zaten bütün bu anlatılanlar gerçek anlamda politik bir amaç ve içerik taşımaları halinde ve politik olarak denetlenebilir olduklarında devrimci bir değer kazanırlar.

Bir örnek: Propaganda-Ajitasyon-Yayın Hizmetleri…

Parti faaliyeti içinde çok önemli bir yer tutan propaganda-ajitasyon-yayın çalışmalarının kesinlikle merkezileşmiş bir birim haline getirilerek "profesyonelleştirilmesi" gerekmektedir. Buradaki "profesyonelleştirme" faaliyetin işsiz bir arkadaşa belirli bir ücret ödenerek (veya ödenmeyerek) yıkılması değil, faaliyetin "amatör" bir çok seslilikten (kakafoni!) ve düzensizlikten kurtarılmasıdır. Bunun için ilk elde en uygun birkaç kişinin bu **"bölüm**" veya **"servisi**" kurması; propaganda ve ajitasyon konularında yeterli literatürü tarayıp bize uygun olanları teknik altyapı ve eğitim faaliyeti için düzenlemeleri faydalı olacaktır.

"Bölüm"ün başlıca amaçları şunlar olmalıdır: Parti propagandasının dil ve içerik olarak merkezileştirilmesi, ortak bir dil yaratılması.

Propagandamızın konusu olacak belli başlı memleket meselelerinde veya bizim gündeme getirmek istediğimiz konularda bunların hangi dille, nasıl işleneceği; nelerin ön plana çıkarılıp vurgulanacağı; bazı konularda ve kitle içindeki tartışmalarda işimize yarayacak "hazır cevapların" üretilmesi (Mesela, "Ama kardeşim adamlar çalışıyor!" veya "Çalıyorlar, ama çalışıyorlar!" türü hepimizin bildiği yaygın kalıplara, "Evet, ama çalmak için çalışıyorlar! Çünkü bunlar hırsız!" vb. "hazır cevaplar")

Ajitasyonumuza uygun sloganların, vurucu noktaların, yol ve yöntemlerin, hedeflerin saptanması.

Propaganda-ajitasyon konusunda yetenekli, iyi konuşan (mesela kekeme, asosyal falan olmayan!), hızlı düşünen, işin tekniğini bilen, içerik konusunda eğitimli kişilerin yetiştirilmesi.

Bu konuların aynı zamanda "parti okulu"nda **genel bir eğitimin** konusu haline getirilmesinin sağlanması.

Yayın içeriklerinin ortak amaca, dile ve hedeflere hem teknik, hem de içerik olarak uygun hale getirilmesi; etkili yayın organlarının yaratılmasının organize edilmesi…

Bunlar Bize Çok mu?

Bütün bunların bize çok geleceği, bir nevi "lüks" veya bilinmez bir süre boyunca bizim yeteneklerimiz ve olanaklarımızın dışında şeyler olduğu söylenebilir. "Yahu biz kelimenin tam manasıyla bir *propaganda grubuyken* bile propaganda faaliyetini böyle yürütmezdik!" demek de mümkün! Böyle bir söze, "Zaten sorun da buydu!" şeklinde bir cevap verilebilir!

Şunu belirtmek gerekiyor: Faaliyetlerin gerçek manada "organize" edilmesi başlangıçta bazı zorluklar ve sınırlılıklar içerse de, bu mantık, yöntem ve hedefte ısrar edilmesi sonuçta faaliyetin çok daha hızlı, verimli ve yararlı olmasını; dışa dönük faaliyetlerin büyük ölçüde kolaylaşmasını; kazanılan insanların doğru ve verimli istihdamını; faaliyetlerin, en uygun ve yetişmiş insanlarla yürütüldüğü için sonuç vermesini; herkesin kendine en uygun faaliyetler içinde mutlu ve başarılı olmasını; ve çok daha az zaman kaybı ve yorgunlukla çok daha iyi neticeler alınmasını sağlayacaktır. Bu tür bir faaliyet mantığının en iyi taraflarından biri de yukarıda sözü edilen, insanı tüketen *kol gücünün* yerini hayatı kolaylaştıran bir nevi *parti teknolojisinin* almasıdır.

Unutulmaması gereken **partinin** birçok şeyin yanı sıra, bir **organizasyon** olduğudur. Yukarıda anlatılmaya çalışılanların partinin bir "aparata", "devlet dairesine" indirgenmesi gibi bir amacı yoktur. Hiçkimseye "masabaşı" görevler önerilmemektedir! Bu bölüm çalışmalarının içinde yer alan her üyenin aynı zamanda genel ve dışa yönelik politik faaliyet ve eylemlerden geri durması düşünülemez. Zaten bütün bu "özel" çalışmaların amacı, "genele" partinin siyasi, toplumsal hedeflerine alt yapı hizmeti sağlamaktan ve "teknenin" "dalgalı-fırtınalı denizlerde" yüzmeye devam etmesinden başka bir amacı yoktur. Yoksa hiçbir şeyin kitle sefeberliklerinin, sınıf mücadelesinin yerini alması mümkün değildir. Yaptığımız her şey o mücadelelere müdahale ve önderlik edecek gücü yaratma amacını gütmek zorundadır.

Tekrardan Lenin'in Dedikleri…

Burada konunun önemine binaen Lenin'den birkaç alıntıya göz atmakta yarar var.

Mesela "**propaganda"** konusunda şunları söylüyor:

"Propaganda güçlerimiz fazla olmadığından, bu tür çevreleri her bölgede ayrı ayrı örgütlendirmek zordur. Propaganda komitenin tamamı tarafından tek ve aynı ruhla sürdürülmeli ve iyice ***merkezileştirilmelidir****. (abç) Bu sorunda benim düşüncem, komitenin, üyelerinden birçoğuna (Komitenin bir kolu veya komitenin kuruluşlarından birisi olacak olan) propaganda grubu örgütlemelerini bildirmesidir."* **(Bir Yoldaşa Mektup s: 39 Odak Y. 1975)**

"Komite, devrimci çalışmanın değişik alanlarının değişik yetenekleri gerektirdiğini düşünerek, mümkün olan en geniş işbölümüne ulaşmak için çaba harcamalıdır ve bazen örgütleyici olarak kesinlikle yararsız bir kişi ajitatör olarak değerli olabilir veya sıkı bir gizli çalışmada başarılı olamayan, çok iyi bir propagandist olabilir vb." **(age s: 40)**

"Propagandistler konusuna gelmişken, bu mesleği buna yatkın olmayan kişilerin üzerine yükleyerek, propaganda düzeyinin düşürülmesini birkaç kelimeyle eleştireceğim. Hiç ayrım yapmadan her öğrenciyi propagandist olarak kabul etmek, bizim aramızda bazen alışkanlık haline gelmekte ve her genç çocuk 'bir gruba verilmesini' vb. talep ediyor. Buna karşı çıkılmalıdır, çünkü bu, büyük zarar verir. İlkeleri tam tutarlı ve gerçekten yetenekli çok az sayıda propagandist vardır (Bu özelliği kazanabilmek için insanın çok çalışmış ve deney kazanmış olması gerekir.); bu tür kişiler böylece ihtisaslaşmalı (uzmanlaşma) tamamen bu tür çalışmaya girmelidirler. Bunlar, birçok konferanslar vermeli ve gerektiğinde diğer şehirlere gönderilmelidir ve genel olarak da yetenekli propagandistler, değişik şehirlere gidip gelmelidir." **(age. S: 40)**

Lenin, her alanda, o alanın özelliklerine uygun "özel" örgütlenmelerden söz ederken ajitatör ve propagandistlerin niteliklerine kısaca değindiği bir pasajda şunları söylüyor:

"…uzun konuşmalara nasıl başlanıp sürdürüleceğini bilen ve güvenle herkesin anlayabileceği bir dille konuşan, halkı tanıma vb. yeteneğinde olan ajitatör ve propaganda grupları…" **(age s: 43)**

Bütün bu anlatılanların amacının, her görevin niteliğine uygun birimlerin kurulmasının, bu görevlerin merkezileştirilmesinin, her göreve uygun yetenekli kişilerin eğitilip yetiştirilmesinin devrimci bir parti için (aslında her tür siyasi parti için) bir zorunluluk olduğunun ısrarla vurgulanması olduğunu söyleyebiliriz.